

“SEMPRE M’HA PREOCUPAT L’ANARQUIA DELS AJUNTAMENTS A L’HORA DE VALORAR EL TREBALL DELS BIBLIOTECARIS”

-Quan i com li surgeix la seua vocació professional per les Biblioteques?

i quan vaig aprovar, el meu primer destí va ser l'Archivo Histórico Provincial de Teruel, on també hi havia la Biblioteca. Allà vaig estar un parell d'anys. Recorde que hi havia també l'Archivo de la Delegación de Hacienda, que per a mi era un món desconegut, i que gràcies a la seua arxivera, Amparo Cueves, que em va orientar molt en qüestions administratives i econòmiques, hi vaig treballar un parell d'anys amb satisfacció, supose que per a ells també, ja que quan me'n vaig anar em van fer un comiat molt sonat, cosa poc habitual per a una ajudant.

ensenyar?

-Sí, encara que la professió “accidental” s’havia convertit en una dedicació que m’agradava molt, jo no oblidava l’ensenyament, així que en quant vaig tenir oportunitat, m’hi vaig posar. Primer vaig treballar orientant les persones que volien saber sobre biblioteques, i després, quan començaren a convocar-se les oposicions, vaig donar moltes classes particulars, tantes que són els mateixos exalumnes els que van proposar que se m’anomenés bibliotecària d’honor, quan l’honor és de totes les bibliotecàries i

CONVERSES MEMORABLES

amb

Amparo Bou

Lourdes Toledo

“Al contrari del que ocorre a Catalunya i a alguns països europeus, a casa nostra el món laboral dels bibliotecaris i arxivers es redueix pràcticament a la funció pública. Hi ha encara pocs bibliotecaris treballant per a empreses privades, encara que són les que, al meu parer, poden oferir actualment noves oportunitats als joves”

Sempre m’ha atret molt la docència, per això vaig començar a ensenyar en quant vaig poder.

Diu que va arribar a la professió de manera atzarosa, però amb el temps hi ha esdevingut un referent i una mestra inoblidable

-D’això ja fa quaranta anys, i va ser de manera accidental perquè -ja acabada la carrera, Filosofia Pura, que era el que m’atreia- anava quedant-me sorda a causa d’una malaltia, i clar, encara que l’ensenyament m’agradava molt i que era pràcticament l’única eixida professional, donades les meues circumstàncies, no podia dedicar-m’hi i vaig optar per la biblioteconomia. En aquells anys en què hi havia molt poques bibliotecàries o bibliotecaris jo vaig conèixer casualment Pilar Gómez, la directora de la Biblioteca Universitària en aquell moment, i ella va ser qui em va orientar, tot aconsellant-me que podia dedicar-me a les biblioteques. En aquells anys el treball consistia fonamentalment en la catalogació i la classificació i jo podia perfectament atendre el públic i informar-lo perquè aleshores hi havia menys relació amb l’usuari. Així que em vaig dedicar a preparar les oposicions al Cos Facultatiu d’Ajudants Interí en 1965,

-I després de Terol, a València, al carrer de la Nau?

-Després, per concurs de trasllat, vaig passar a la Biblioteca de la Universitat, on he estat més de 30 anys fins la meua recent jubilació, ara fa uns mesos, excepte un incís en 1979, any en què es va crear la Biblioteca Pública de València, i com que depeníem directament del Ministeri de Cultura, m’hi van enviar en Comissió de Serveis durant els primers mesos, perquè el problema en aquells anys era que es creaven biblioteques, però no hi havia personal per regentar-les, així que havien de buscar-lo en la Universitat, com va ser el cas de Pilar Faus, i més tard, Paquita Aleixandre i Carolina Sevilla.

-La seua trajectòria professional la combinaria finalment amb l’ensenyament, sempre havia desitjat

bibliotecaris que treballen dia a dia.

-Amparo Bou ha ensenyat a catalogar quasi tots els joves que actualment estan en plantilla en arxius i biblioteques, no és cert?

-La veritat és que sí, hi ha gent com Lola García, a Carcaixent, o Rosa Sesar, directora de l’arxiu de Dénia, o la bibliotecària que està a Benidorm actualment, o Amparo Ríos, a Borriana, que han passat per ací i la formació de les quals jo he contribuït. A vegades repasse les fitxes per recordar-me’n, perquè són moltes les persones que hi han passat. És clar, la gent que venia un curs, una vegada o dues per setmana, la recorde millor, però les altres, no tant. Realment han passat molts estudiants per ací. Ara, amb l’escola de Biblioteconomia, els estudiants ja es formen de manera diferent. Pel que fa a mi -a pesar d’haver-me jubilat- continue donant

classe a algunes companyes de la Universitat que són auxiliars de servei de biblioteca i que volen ampliar els seus coneixements ja que han d'estar en contacte directe amb els usuaris dia a dia. A més, últimament, davant el rumor que l'Ajuntament convocarà oposicions, els interins o la gent amb contractes eventuais volen preparar-se per trobar un lloc de treball més segur.

-Els estudiants de Documentació i Biblioteconomia es queixen contínuament de les escasses eixides laborals de la professió. Com veu vosté les possibilitats professionals per a les generacions més joves?

-Al contrari del que ocorre a Catalunya i a alguns països europeus, a casa nostra el seu món laboral es redueix pràcticament a la funció pública. Hi ha encara pocs bibliotecaris treballant per a empreses, que, al meu parer, poden oferir actualment noves oportunitats als joves. A més, en el cas d'altres països, i també en el de Catalunya, els professionals compten des de fa temps amb un Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes i per tal d'exercir la professió s'ha d'estar col·legiat. Igualment, quant a la formació, a València, de moment només hi ha la Diplomatura, que forma personal ajudant de biblioteques, però no una llicenciatura d'on els estudiants isquen ja preparats com a possibles directius de centres.

-Està al corrent del projecte de futura creació del Col·legi Oficial de Bibliotecaris, Arxivers i Documentalistes de la Comunitat Valenciana?

-No, però m'alegra la notícia i ho valore molt positivament perquè sempre m'ha preocupat molt la situació laboral dels nostres professionals. M'alegra molt saber que els nostres professionals podran disposar d'un Col·legi Oficial perquè així els ajuntaments hauran necessàriament de respectar les categories dels professionals dins de l'organigrama del funcionariat. Personalment, jo no he tingut mai problemes perquè a la Universitat vaig tenir sempre la categoria que em corresponia i quan em va arribar la jubilació vaig demanar una perllongació de serveis durant dos anys perquè sempre hi he estat molt a gust, i a més he tingut la sort de comptar amb unes companyes excel·lents.

-Quina és la particularitat de les oposicions a bibliotecaris i arxivers, que de vegades costen tant d'aprovar?

-Són diferents que les oposicions a l'ensenyament, posem per cas. Cada biblioteca és un món i a l'hora de preparar-les, açò s'ha de tenir en compte. De moment, no hi ha periodicitat per a les convocatòries d'oposicions, siga la Universitat, l'Ajuntament o l'Administració Autònoma, de manera que una persona pot estar cinc o sis anys preparant-se i si no té la sort d'aprovar a la primera i se

sempre la mateixa categoria, ensenye en una gran ciutat o en un poble petit. Em demana com es podria solucionar açò. Potser a través d'associacions, d'arreglar signatures, o no sé... Sempre m'ha preocupat perquè a més, molts dels meus exalumnes s'han trobat en una situació semblant. És lamentable que una persona s'esforce tant per aconseguir una plaça -ja que en el moment de presentar-se a la convocatòria les exigències són molt elevades- i que després l'ajuntament de torn li atorge la categoria que li vinga de gust.

A pesar d'estar jubilada des de desembre de 2001, Amparo Bou segueix donant classes particulars a companys i companyes que volen millorar la seua formació.

n'ha d'anar a examinar per a una plaça d'una altra biblioteca -posem Manises, com exemple- doncs haurà d'estudiar la història de la ceràmica. Així que encara que hi ha uns temes i una matèria comuns, la persona que prepara biblioteques ha d'anar de la Seca a la Meca.

-I respecte al reconeixement social de la professió, què en pensa Amparo Bou?

-Considere que és una professió que no està encara vertebrada: Hi ha un aspecte que continua preocupant-me, com he insinuat adés, i és l'anarquia dels ajuntaments a l'hora de valorar el treball dels bibliotecaris. Igual designen un bibliotecari o bibliotecària del grup A, com B, C o D. Ara bé, a l'hora d'exigir se'ls demana tot: atendre la biblioteca, saber organitzar exposicions, realitzar informes, etc. Crec que s'hauria d'intentar d'anivellar la situació. Un professor, per exemple, té

-Ha arribat a ensenyar en centres públics?

-Molt poc. El que va passar és que a principis dels 80 Amparo Pérez des del Centre de Coordinació, encara dependent de Madrid, on orientava els bibliotecaris dels pobles, que solien ser mestres, em va demanar impartir un curs de catalogació i així ho vaig fer durant un mes. Amparo donava classes sobre arxius, la directora de la Biblioteca de la Nau sobre materials especials: manuscrits, incunables i mapes i jo em dedicava al fons modern. El curs, ara que recorde, vam impartir-lo al carrer de l'Hospital, on està ara l'IVAJ, i la resta ja han estat classes particulars a casa, on fonamentalment he ensenyat a treballar amb monografies, llibres, fullet modern, i publicacions periòdiques, com diaris i revistes, que és el que més s'ha exigint fins ara en les oposicions. En

les últimes convocatòries -i com que se'ls demanava als alumnes- he treballat un poc amb la catalogació de materials especials més moderns, com discos compactes i material audiovisual, i moltes vegades eren els joves estudiants els que m'aportaven coneixements perquè ells estan més en contacte amb la informàtica que jo. Encara que no m'ha resultat mai massa complicat, ja que si saps classificar bé una matèria, amb un poc de dedicació la catalogació dels nous materials no resulta complicada.

puguem reconèixer la informació, encara que desconegam la llengua, només per la disposició gràfica i la puntuació, i poder així identificar l'autor, el títol, l'editorial etc. Pel que fa a la classificació, fins i tot la decimal universal (CDU), que des de principis del segle passat i fins fa poc era obligatòria i que periòdicament s'estudia en la IFLA, ja ha anat evolucionant. Actualment, la classificació més generalitzada és la numèrica, encara que també s'utilitza l'alfabètica -tal com fa la Biblioteca del Congrés de Washington- amb noms dels llocs o de persones, però

comú continuen sent les monografies i les publicacions periòdiques, sobretot de cara a les places de biblioteques públiques menudes, que tampoc tenen gran quantitat de materials especials. El que succeeix, és que abans les matèries i les disciplines es trobaven més aïllades que avui, que estan més interrelacionades i continuament van incorporant-se noves entrades, matèries i disciplines noves, com el genoma humà o la biologia o bioquímica han creat noves entrades. El món científic i tècnic ha canviat tant que necessàriament s'ha de buscar noves classificacions, perquè els criteris tradicionals ja no funcionen. En eixe sentit jo recorde com en els anys de transició cap a la democràcia havíem d'estar innovant constanment en temes legals, i buscant noves classificacions, però són canvis més aviat accidentals, l'estructura bàsica no canvia, encara que afegim uns números i en treiem d'altres, si bé són canvis que suposen decisions a nivell internacional. Quant a la descripció d'un llibre, aquesta ha canviat ben poc.

-I quant a la classificació, podem dir que és més flexible que la catalogació i que s'hi han introduït més canvis durant els últims anys?

-Des dels anys 70 fins ara la classificació ha canviat. Semblen pocs anys, però és un temps molt important en què ja es veia venir que amb els ordinadors s'haurien de modificar moltes classificacions per poder adaptar-les a les noves tècniques i als programes informàtics. Programes que no sempre coincideixen, ja que a la Biblioteca Nacional n'hi ha un, en la Universitat de València un altre, en la Politècnica, un altre, de manera que cada centre n'elabora un de diferent amb la finalitat d'obtenir totes les dades que els interessa a cadascú, així que la diversitat és gran i molts programes no estan interrelacionats, ni estan en la mateixa xarxa, la qual cosa hauria de canviar amb el temps. En el cas de València, sí que s'ha creat una xarxa per a les biblioteques públiques, però no ocorre així en els centres universitaris. A la Jaume I de Castelló -on han optat per un tipus diferent de classificació- disposen d'un catàleg col·lectiu al qual es pot accedir des de fora de la universitat.

-Què li ha aportat major satisfacció dins de la professió?

Amparo Bou ha estat la mestra i el guiatge de les últimes generacions d'arxivistes i bibliotecaris valencians.

-Després de tants anys en la professió, catalogant i ensenyant a catalogar, es pot dir que hi ha hagut algun canvi o evolució important en la manera de treballar?

-No molts. Fonamentalment he conegut dos o tres regles diferents, però els canvis han estat més aviat de forma, accidentals, que no de fons. Al cap i a la fi, la catalogació no és més que fer una descripció d'un llibre: indicar l'autor, el títol i les dades de publicació, i la classificació, indicar de què tracta. El que ha canviat en els últims anys és més aviat l'aspecte formal, com la puntuació, però no el contingut. A més a més, hi ha hagut un intent d'estandaritzar la catalogació, pensant ja en la informàtica, perquè la informació es pogués intercanviar millor entre els diferents centres i països. De manera que en una fitxa escrita en alemany

això ho complica, ja que cada biblioteca és diferent i la classificació varia segons siga un centre públic, universitari, un centre especialitzat, un col·legi professional, etc. De manera que cada centre té el seu tesoro.

-Aleshores són sobretot els nous materials i les noves tecnologies les que han introduït els canvis?

-Efectivament, en haver materials nous, es necessiten noves regles. Abans per a les proves de facultatius demanaven manuscrits i incunables, però ara deuen demanar més aviat discos compactes i altre material audiovisual, de fet així ha passat en les últimes oposicions de la Universitat i de la Conselleria. Avui en dia les oposicions són un poc més arriscades perquè en l'apartat de materials especials cap un disc, un mapa, una partitura etc, i has d'estar familiaritzada amb tot, encara que el més

-La professió m'ha resultat molt satisfactòria, malgrat que a les biblioteques de vegades hi ha molta rutina, i que jo he tingut molt de treball de catalogació i classificació com es feia antigament amb els fitxers d'autors i matèries, que resultava molt reiteratiu. Però a la Universitat teníem un contacte diari amb els estudiants que venien a treballar i nosaltres els servíem de gran ajuda quan venien buscant en el fons antic, i els ensenyàvem a utilitzar els catàlegs perquè es donava el cas que els alumnes que no aprenien a manejar-se en les biblioteques, després acabaven els estudis i no sabien

més adequada, perquè segons el centre, se segueixen diferents models i es convenient tenir un criteri propi per comparar i triar-ne allò que penses és més adequat. El temps ha passat i hem avançat molt. Fa tan sols uns mesos el professor Josep Lluís Canet -antic director de la Biblioteca de la Universitat- presentava a València la Biblioteca Digital de la Universitat. Un gran projecte que permet, a través d'Internet, entrar en tots els catàlegs del món, la qual cosa ens deixarà també comprovar que en tots els llocs poden equivocar-se.

entre professionals: congressos, jornades, cursos etc. Pensa que és positiu que hi haja un apropament entre els diferents sectors de la professió?

-Clar que sí, en la meua època nosaltres ja assistíem a gran part dels congressos que organitzava l'Asociación Nacional de Archiveros y Bibliotecarios y Documentalistas y Conservadores de Museos, i si no podia assistir-hi, em llegia les ponències i les conclusions per veure com anava el món bibliotecari.

“La nostra és una professió encara poc vertebrada. Hi ha un aspecte que continua preocupant-me, l'anarquia dels ajuntaments a l'hora de valorar el treball dels bibliotecaris. Igual designen un bibliotecari o bibliotecària del grup A, com B, C o D. Ara bé, a l'hora d'exigir se'ls demana molt: atendre la biblioteca, saber organitzar exposicions, realitzar informes i més. Crec que s'hauria d'intentar anivellar la situació”

“Sempre m'ha atret la docència. Primer vaig treballar orientant les persones que volien saber sobre biblioteques, i després, quan començaren a convocar-se les oposicions, vaig donar moltes classes particulars, tantes, que són els mateixos exalumnes els que van proposar que se m'anomenés bibliotecària d'honor, quan l'honor és de totes les bibliotecàries i bibliotecaris que treballen dia a dia”

És lamentable que una persona s'esforce tant per aconseguir una plaça -ja que en el moment de presentar-se a la convocatòria les exigències són molt elevades-, i que després no se li atorge la categoria que li correspon.

buscar ni investigar en una biblioteca.
-Quan va començar vosté a treballar amb els ordinadors?

En 1993 la Universitat va iniciar la catalogació informàtica, i des d'aquell moment fins a la meua jubilació he treballat amb els ordinadors. Nosaltres vam començar la informatització pels fitxers de les diferents facultats i encara, avui en dia, no s'ha passat tot el fitxer convencional a l'ordinador. Ara bé, si la informàtica té molts avantatges, també pot fallar, i d'ahí que no estiga mal guardat els fitxers antics com a eina auxiliar. Recorde que en aquells moments, com que començàvem de zero i havíem de buscar uns criteris, entràvem en diferents biblioteques. Un company visitava les de les universitats alemanyes, i jo solia entrar en la del Congrés de Washington, sempre he trobat que era modèlica. Pense que un ha de tenir el seu propi criteri sobre quina és la catalogació

-Quina opinió li mereix la formació de Biblioteconomia a València?

-Em fa la impressió que les places de professors no han eixit encara a concurs, de manera que en la Diplomatura han anat incorporant personal de diverses facultats i formació, i no professors que estiguen realment familiaritzats amb la matèria. D'altra banda, les classes de catalogació resulten molt fluixes. Jo he format estudiants de la Diplomatura que necessitaven ajuda de cara a les oposicions, ja que només tenien un trimestre en el segon curs en una classe nombrosa, i clar, per superar una prova d'oposició, els en quedaven algunes nocions, però no era suficient. Crec que ara ja s'han adonat que és necessari dedicar tot un curs a la catalogació.

-Cada dia se celebren més encontres

Recorde que en 1977 es va celebrar el cinquanta aniversari de la IFLA a Brussel·les, que vam anar-hi molta gent i que vam tornar a València amb un material molt interessant.

-No ha estat mai temptada d'escriure un manual de Biblioteconomia?

-Molta gent m'ha preguntat que per què no faig un manual pràctic, però ja n'hi ha alguns, de molt bons, com el de l'escola de Biblioteconomia de Granada. El que passa és que quan les regles canvien, els manuals deixen d'adaptar-se a la realitat i cal començar de nou. El que ocorre, és que en ocasions els conceptes hi apareixen barrejats i per això els alumnes necessiten una ajuda per poder entendre'ls, però per ara no em plantege escriure cap manual.